

Marie Paris Pismis, la primera astrònoma mexicana (1911 – 1999, Turquia - Mèxic)

Marie Paris Pismis va ser la primera dona, contra molts prejudicis, en llicenciar-se a una facultat de ciències de Turquia. I va acabar sent la primera astrònoma professional a Mèxic. Va dedicar tota la seva vida a l'estudi de l'estructura galàctica.

Pismis va néixer el 1911 a Istanbul, Turquia, en una família adinerada d'origen armeni. Allà va poder estudiar i es va llicenciar en matemàtiques i astronomia. Després també va aconseguir el doctorat l'any 1937, sent una de les primeres dones en aconseguir-ho en aquell país. El seu tutor era Erwin Finlay Freundlich, un astrofísic alemany que havia fugit del nazisme. Aquest va adonar-se del seu talent i la va recolzar per a traslladar-se als Estats Units com a becària de Harvard el 1938. S'hi va haver de quedar degut a l'inici de la Segona Guerra Mundial i així va conèixer al seu futur marit Félix Recillas, matemàtic mexicà. Es van casar el 1941 i més endavant van tenir dos fills.

Un any després es va inaugurar un flamant observatori astronòmic a Mèxic, així com els instituts de física i matemàtiques de la Universitat Autònoma de Mèxic (UNAM). Pismis va ser contractada al nou observatori, convertint-se en la primera persona -home o dona- astrònoma professional a Mèxic.

Després d'unes estades a diferents universitats dels Estats Units, va tornar a Mèxic on va fer d'investigadora i de professora d'astronomia la resta de la seva vida. El seu principal interès era l'estructura galàctica. Va escriure més de 120 articles científics, i entre les seves contribucions més rellevants s'ha de destacar el descobriment de 20 cúmuls estel·lars oberts i 3 cúmuls globulars en l'hemisferi sud, recollits en el catàleg Pismis. Amb els seus estudis de poblacions estel·lars, va ajudar a explicar l'origen de l'estructura espiral de les galàxies mitjançant ones de densitat.

Va ser membre de la *Academia Mexicana de Ciencias*, de la *Sociedad Mexicana de Física* i de la *Royal Astronomical Society*. La UNAM la va nomenar Doctora Honoris Causa el 1985 i va rebre el premi "Ensenyança de les Ciències".

Durant la seva trajectòria professional va publicar més de 100 articles científics. Després d'escriure al 1998 la seva autobiografia anomenada "Records de la vida de Paris Pismis: una dona astrònoma", va morir l'1 d'agost del 1999 amb 88 anys.